

¿Què hi fa Espanya a l'Afganistan?

JORDI VAQUER, director del CIDOB

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 16 de setembre del 2010

És ben conegut el perquè de la presència espa-nyola a l'Afganistan: iniciada en solidaritat amb els Estats Units després d'un atac terrorista de dimensions inaudites, va ser incrementada a petició americana davant les dificultats creixents al país. Les preguntes que queden en l'aire, i que el debat d'ahir només va resoldre en part, no són intrascendents: ¿fins quan? i, sobretot, ¿per a què?

En la seva intervenció, Rodríguez Zapatero va reiterar un compromís de seguir a l'Afganistan fins que tots els aliats decideixin de manera conjunta deixar el país. A diferència del que va passar a l'Iraq, Haití i Kosovo, aquesta vegada Espanya no es retirarà del país de manera unilateral. L'Administració del president Barack Obama ja ha deixat clar que la intervenció no és per sempre i que, després de l'Iraq, li tocarà al torn a l'Afganistan. El Govern afganès n'ha pres nota i ja parla de poder agafar les regnes de les operacions militars el 2014. Espanya no controla els temps, però els contorns del ¿fins quan? comencen a perfilar-se.

Després de més de vuit anys, els nivells de violència segueixen sent elevats, el desenvolupament no arrenca i tant la insurgència talibana com la producció i tràfic d'heroïna han tornat a créixer. Després de la pèrdua de 92 vides i una despesa de 1.900 milions en gairebé nou anys, convé preguntar-se per a què ha de seguir sent-hi Espanya. L'objectiu principal està ben definit: estabilitzar l'Afganistan i enfortir el seu Govern de manera que no es torni a convertir en santuari de terro-ristes. Els dubtes

que sorgeixen són més aviat amb relació a la manera de perseguir aquest objectiu, i a si es pot somiar a aconseguir-lo.

Alguns governs europeus -no només el d'Espanya- es resisteixen a utilitzar la paraula *guerra*. En la seva lògica, no es tracta de derrotar un enemic, sinó de reallitzar una tasca d'estabilització, cosa que l'acció militar per si mateixa no pot aconseguir. Per això, l'esforç militar ve complementat per una tasca de capacitació i d'ajuda al desenvolupament (cal veure, però, la desproporció de mitjans: per cada euro compromès per Espanya en cooperació, ja se n'han gastat 8,6 en l'àmbit militar).

L'estratègia revisada pels països participants en la missió internacional ISAF se centra en l'anomenada *afganització*: la capacitació de l'Administració afganesa per assumir progressivament totes les seves funcions, incloent-hi la seguretat. Per ara, sense el suport decidit de la força militar, no només els cooperants internacionals, sinó sobretot les poblacions afganeses decidides a mirar al futur estan exposades al xantatge i les represàlies de la insurgència. La força, no obstant, genera tants o més problemes dels que resol si es torna en contra de la població civil. Ells han de ser els primers beneficiats de l'acció militar a l'Afganistan, i la raó de ser de la missió internacional. No es tracta d'eradicar un grup o de guanyar una batalla, sinó d'ajudar a garantir als afganesos la seguretat imprescindible perquè puguin construir una alternativa sòlida a l'espiral d'agressió que els afligeix des de fa dècades i amb unes ramificacions que arriben fins a Madrid, Bali o Nova York.